

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงมานุษยวิทยา จุดประสงค์หลักคือเพื่อศึกษาถึง อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ:ศึกษาเฉพาะกรณีการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

การศึกษานี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้กระทำผิดโดยการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาถูกดำเนินคดีความผิดตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในอำนาจการสอบสวนของ พนักงานสอบสวน กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ และ ผู้ต้องสงสัยในแนวทางของฝ่ายสืบสวน กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ขายสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 125 ชุด ด้วยวิธีการสุ่มเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้กระทำผิดโดยการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ เฉพาะแผ่นซีดี และ/หรือ แผ่นวีซีดี ที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานสอบสวน กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ และ ผู้ต้องสงสัยในแนวทางการสืบสวน กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ โดยที่กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น มีจำนวน 120 ราย

3.2 วิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ศึกษากรณีการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ในครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนคือ

1) การศึกษาค้นคว้าวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยการศึกษา ค้นคว้า กฎหมาย ทฤษฎี บทความ เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้นี้จะนำมาใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

2) ทำการรวบรวมข้อมูลด้วยการลงพื้นที่วิจัยภาคสนาม (Field Research) เพื่อเก็บรวม ข้อมูล (Questionnaire)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม ขึ้นมาเองเพื่อหาข้อมูลนำมาวิเคราะห์ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1.นำข้อมูลและแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม มาสรุปเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องที่จะศึกษาและมีลักษณะซึ่งทุกคนสามารถตอบให้ตรงตามข้อเท็จจริงได้

2.ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์โดยนำข้อมูลและแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาสรุปเพื่อกำหนด ขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องที่จะศึกษา โดยรูปแบบของแบบสอบถามจะประกอบด้วย แบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามปลายปิด โดยแบ่งหัวข้อการสอบถาม เป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลภูมิหลังของประชากร อันประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา รูปแบบวิธีในการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจ อันประกอบด้วย ผลตอบแทน ปริมาณการขายการลงทุน

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม อันประกอบด้วย ความพอใจของผู้บริโภค การเลี้ยงกฎหมาย ให้สินบนผู้บังคับใช้กฎหมาย อัตราโทษ

โดยที่มีการให้ค่าคะแนนในคำถามเชิงบวก ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	"	4
ปานกลาง	"	3
ไม่เห็นด้วย	"	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	"	1

และ มีการให้ค่าคะแนนคำถามเชิงลบ ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	1
ค่อนข้างเห็นด้วย	"	2
ปานกลาง	"	3
ไม่เห็นด้วย	"	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	"	5

จากนั้นจะทำการหาเฉลี่ยระหว่างช่วงคะแนนออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

- (1) กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นสูงกว่าค่าเฉลี่ย (X) ใช้พิจารณาการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์สูง
- (2) กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (X) ใช้พิจารณาการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อใช้ในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในแง่ต่าง ๆ เกี่ยวกับการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อออกแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในด้านภาษาและคำถาม ให้กระจ่างชัดแจ้ง เข้าใจง่ายสำหรับผู้ตอบคำถาม

ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม ผู้วิจัยทำการทดสอบแบบสอบถาม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ค้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในต่างจังหวัด จำนวน 30 ราย โดยที่ผู้วิจัยได้เริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2544 ถึง 31 พฤษภาคม 2544 จากนั้นได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาประมวลวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) และทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Reliability Coefficient Alpha) เพื่อดูความสอดคล้องของข้อคำถามต่าง ๆ และวัดขนาดค่าความน่าเชื่อถือได้ภายใต้ความหมายคงเส้นคงวภายใน (Internal Consistency) ซึ่งขนาดค่าความเชื่อถือมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเพียงพอสำหรับใช้เป็นมาตรฐานของมาตรวัดการวิจัยทางวิชาการ ซึ่งสามารถหาค่าได้โดยใช้นิยามทางคณิตศาสตร์ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 :23-50)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \sum \sigma_1^2}{\sigma_y^2} \right]$$

- เมื่อ α = เป็นความเชื่อมั่นแบบวัดทัศนคติทั้งหมด
 σ_1^2 = เป็นความแปรปรวนของข้อทดสอบแต่ละข้อ
 σ_y^2 = เป็นความแปรปรวนของข้อทดสอบทั้งหมด
 n = เป็นจำนวนของแบบวัดทัศนคติ

ในการพิจารณาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม จะทำการทดสอบแบบสอบถาม โดยที่ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Reliability Coefficient Alpha) ในการทดสอบแบบสอบถามปรากฏผลดังนี้

- ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ในทุกด้านโดยรวม มีค่า $\alpha = 0.72$
- ด้านการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ โดยรวม มีค่า $\alpha = 0.67$

จากผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Reliability Coefficient Alpha) ปรากฏว่า ค่า α จะมีค่า > 0.5 แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นที่จะนำไปวัดได้จริง

เมื่อได้แบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนเป็นผู้ช่วยในการแจกแบบสอบถามโดยที่นำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างด้วยมือของตนเอง (Self – Administered Questionnaire) เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องตรงกันก่อนที่จะลงมือตอบแบบสอบถาม โดยที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสร้างความไว้วางใจ (Rapport) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจ ซึ่งขั้นตอนนี้จะใช้เวลาในแต่ละรายไม่เท่ากัน การสร้างสัมพันธภาพในขั้นนี้จะเป็นการพูดคุยในเรื่องทั่ว ๆ ไปก่อน จนกลุ่มตัวอย่างเริ่มไว้วางใจ จึงเริ่มให้ทำแบบสอบถาม และได้รอเก็บแบบสอบถามในทันทีเมื่อตอบเสร็จ โดยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตามวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or area sampling) ในที่นี้ผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงอธิบายและทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการตอบคำถาม และการรักษาความลับทางข้อมูล เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมั่นใจว่าจะนำข้อมูลไปประมวลผลอธิบายในภาพรวมเท่านั้น โดยที่ข้อมูลในการสัมภาษณ์จะไม่ส่งผลต่ออาชีพการงานของกลุ่มตัวอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีจำกัด กล่าวคือใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 1 ชั่วโมงต่อแบบสอบถาม ๆ หนึ่ง อีกทั้งมีแบบสอบถามที่ต้องไปเก็บข้อมูลเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และตรงต่อเวลาที่ได้กำหนดไว้ และเมื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด 125 ราย ผู้วิจัยจึงขจัดแบบสอบถามบางชุดที่ไม่สมบูรณ์ออกไป นำข้อมูลแบบสอบถามที่เหลือ 120 ชุดมาทำการวิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดหลังจากตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้ว ได้นำไปลงแบบรหัส (Coding Sheet) บันทึกลงแผ่นแม่เหล็ก และนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistic Package For Social Science) ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต จาก

นั้นนำมาวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ และสรุปผลการวิจัยดังนี้

- 1) การวิเคราะห์เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ กลุ่มตัวอย่างและการนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
- 2) การวิเคราะห์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเบื้องต้นกับตัวแปรตาม และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย
- 3) การวิเคราะห์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทางสถิติเพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยและอธิบาย ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่ออธิบายข้อมูลภูมิหลังเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และกรณีตัวอย่างในเหตุการณ์ต่าง ๆ ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ (Frequencies) และร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายและพรรณนาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (Thick Description) ผู้วิจัยใช้ค่ามัธยฐาน (Means) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายปัจจัยในการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบและเพื่อดูการกระจายของข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies)
2. การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เพื่อทดสอบสมมติฐาน ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ โดยใช้ระดับนัยสำคัญที่ 0.001 โดยดูจากตาราง (Crossstabulation) ซึ่งสูตรทั่วไปของไคสแควร์ คือ

$$\chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$$

เมื่อ O เป็นความถี่ที่ได้จากการสังเกต (Observed frequency)

E เป็นความถี่ที่คาดหวังทางทฤษฎี (Expected frequency)